

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ - СКОПЈЕ
ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“- ШТИП

ВОСПИТАНИЕ

Списание за теорија и практика

Штип, 2002

Ирена СТОЈАНОВА
трета година, одделенска насока
Педагошки факултет
Штип

ИЗВЕШТАЈ ОД СТУДИСКИОТ ПРЕСТОЈ ВО МАЛМЕ - ШВЕДСКА

Во рамките на проектот „Партнерство за развој на демократијата во образованието“ во кој П.Ф. „Гоце Делчев“ Штип е партнер, од 10 август до 8 ноември 2002 година учествував во проектот „Обука за учителствување во мултикултурни институции“ на факултетот за учители во Малме Шведска.

Покрај педагошкиот факултет од Штип, учество зедаа и педагошките факултети од Скопје и Битола.

Престојот беше со цел да се обучат студенти кои ќе можат солидно да ја извршуваат својата работа во мултикултурни институции;

да се воочат причините, како социјалните, така и политичките заради големиот број на имигранти во Шведска.

да се научат голем број на нови методи и техники со кои работата на учителот ќе биде поефикасна.

воочување на врските и националните разлики меѓу децата и почитување на истите.

Можноста да се работи со деца од различни држави во светот.

Програмата се реализираше во три дела:

1. Изучување на основите на шведскиот јазик;
2. Слушање на предавања од есенскиот семестар;
3. Полагање на испити од предметите во семестарот.

ИЗУЧУВАЊЕ НА ОСНОВИТЕ НА ШВЕДСКИОТ ЈАЗИК

Поделба на студентите во групи за присуство на часовите по шведски јазик. Изучување на шведскиот јазик за да можеме да се снајдеме во секојдневниот живот во Шведска како и комуникацијата на факултетот.

Следење на часови по информатика за да можат студентите да се вклопат во компјутерскиот систем. Целта на овие часови е обука на студентите за да можат компјутерски да ги пишуваат завршните проекти.

Часови се одржуваа во најголемата библиотека во Шведска за да добиеме картички со кои ќе можеме да изнајмуваме книги, кои ќе ни користат во студиите.

Предавања за политичкиот систем на Шведска при што го посетивме и собранието на Малме. Зголемување на можноста подобро да се сфати мултикултурната институција.

Часови по историја во кои се презентираше историскиот развој на кралството Шведска. Можноста да се проследи развојот на Шведска и владеењето на кралевите и нивниот систем во тоа време.

Посета на музеи, театри, катедрали кои во себе кријат голем број на митови за нивното постоење.

Овој дел се одвиваше три недели со цел студентите да можат да се запознаат подобро и да одржуваат подобри контакти.

СЛУШАЊЕ НА ПРЕДАВАЊА ОД ЕСЕНСКИОТ СЕМЕСТАР

Добивање на распоредот со часови за есенскиот семестар и запознавање со професорите кои се одговорни за предметите.

Започнување на семестарот со посета на градот Ostra Grevie кој е неколку километри оддалечен од Малме. Во градот посетивме школа за возрасни каде тие се на дообразување.

Поделба на потребен материјал за следење на наставата: моливи, тетратки, боички и други средства.

Претставување на петте наставни предмети од одговорните професори и посочување на материјал како и начинот на работа по тој предмет.

Распореденоста на активностите беше поделена во четири дена во неделата, а еден ден остануваше за консултации.

Часовите започнуваа во 9 часот предпладне и траеја до 17 или 18 часот попладне со задолжителни паузи за ружек и кафе.

Литературата и материјалот за работа беше презентираан од страна на професорот.

Начинот на настава беше фронтален најчесто во почетокот на часот кога професорот не запознаваше со темата која ќе се обработува за време на часот. Во средината на часот почесто се применуваше групната настава кога работевма во група од три-четири студенти на иста или различна задача. На крајот од часот се применуваше индивидуалната настава кога секој од нас пишуваше што научил од предавањата и дали е задоволен од изведеното предавање.

Покрај основните пет предмети имавме предавања и од професори од други држави како што се професор Катица Обелинович од Чиле која зборуваше за „Двојазичноста во Шведска“. Професорката Обелинович зборуваше за дилемата која се јавува во шведското образование во кое предавањата се одржуваат на шведски јазик, но поради големиот број на имигранти се одржуваа предавања и на мајчиниот јазик на студентите. Воедно доста интересно беше и предавањето на професорот Крис Хендиш од Лондон. Целта на неговите предавања беа претставување на нови методи и техники кои можат да бидат употребени во работата во мултикултурните училишта.

На крајот одржав предавања во интернационално основно училиште каде целиот ден беше осмислен од мене и сите оние нови методи и техники ги реализирав практично.

Целта на присуство на овие предавања е студентот да без трема работи со деца, да изучува нови методи и техники со кои ученикот сам работи и доаѓа до информации, теоретското да го примени во практичното, самостојна креација на студентот за наставен час, самостојност на студентот во студирањето и снабдување со потребен материјал и литература.

ПОЛАГАЊЕ НА ИСПИТИ ОД ЕСЕНСКИОТ СЕМЕСТАР

Со добивањето на распоредот за часови добивме и распоред на крајниот рок за предавање на последниот или испитниот дел од обуката. Во овој дел дадов свој осврт за предавањата од предметите на одредена тема.

Должност на студентот е, откако ќе ја добие темата за која треба да пишува, сам да се снајде со потребната литература за тој проект или есеј. Јас изработив осврт од пет предмети:

Theme 1 – Првиот предмет беше предводен од професор Берекет кој е одговорен за предметот **Персонално и професионално самоспознавање**. Целта на овој предмет е студентите да зајакнат психички како на личен така и на професионален план. Во овој предмет студентот преку метод на разговор со професорот кажува што открил за самиот себе си како и за својата професија. Овој предмет беше опфатен со најмал број на часови затоа што се однесуваше на личноста на студентот. Во завршниот дел јас напишав есеј под наслов „**Што открив за себе, за другите и за мојата професија**“.

Theme 2 – Вториот предмет го предводеше професор Лена која ги држеше предавањата за **Компаративноста во образовните системи**. Во склоп на овој предмет јас напишав есеј за „**Образовниот систем во Македонија**“ со кој го претставив образовниот систем на Македонија заедно со студенти кои ги претставуваа образовните системи на Германија, Австралија, Франција, Белгија, Полска. Со ваквиот начин на работа научив многу повеќе и за другите образовни системи слушајќи ги моите колеги. Овој завршен дел го сочинуваше мојот есеј под наслов „**Компаративноста во македонскиот и шведскиот образовен систем**“.

Theme 3 – Овој вид на предмет беше зададен со цел да може на студентот да му се објасни „проблемот“ со повеќејазичноста во Шведска и во светот. На предавањата беа презентирани информации со кои се разгледуваше прашањето за големиот број на имигранти во Шведска и нивната потреба да зборуваат на мајчиниот јазик или на англиски јазик. За подобра информираност на тоа прашање присуствував на предавањето на професорката Обелинович која се потруди на најопширен начин да ни го објасни овој проблем. Мојот завршен есеј по овој предмет гласеше „**Двојазичноста во мојата земја**“. Главно мото на овој предмет е дека *нерешливи работи не постојат, само треба да се истражиме*.

Theme 4 – За да можат сите нови техники и методи да се применат практично посетувавме шведски основни училишта во времетраење од две недели. Со ова студентот од пасивен набљудувач се претвара во активен реализатор. Јас работев со деца од прво одделение и бев во клас со 15 деца кои беа со имигрантско потекло. Соработката со одговорниот наставник беше на високо колегијално ниво при што таа го преведуваше она што јас го предавав. Со прет-

ходно прегледување на неделниот план за работа можев да ги подготвам моите наставни содржини. Со примена на најразлични методи и техники во вид на игра предадов одредени содржини предвидени за таа недела. Целата таа недела ми овозможи да се доближам до децата како наставник и како пријател па затоа кога заминував секое дете ми нацрта цртеж и ми го подари за да го понесам во мојата земја.

Theme 5 – Последниот предмет беше песветен на литературниот дел. Секој студент имаше за задача да прочита литература од илјада страни која тематски е поврзана со мултикултурната институција. Литературата можеше да биде на мајчиниот јазик на студентот или на англиски јазик. Мојата литература беше на англиски јазик и тоа: „Мултикултурните односи во училиштето“ - Паул Педерсон и Џон. С. Кери, „Разбирањето на децата за војната и мирот“ – Даниел Бар-Тал и Луис Опенхеимер, „Мултикултурните димензии на националниот крикулум“ овде се опфатени статии од голем број на педагози. Есејот се состоеше од осврт за прочитаните дела.

Со предавањето на освртот во форма на есеј бевме оценувани од професорите кои ни даваа забелешки или потврда за постигнатата работа. Со потврдно оценување на сите есеи ни доделија сертификат со 15 ECTS кредит поени. По враќањето во Штип моите импресии ги презентирав на педагошките факултети во Скопје, Битола и Штип.

Со и преку стекнатото искуство од студискиот престој научив многу повеќе англиски јазик, нови методи и техники кои можам да ги применим во праксата.